

5. Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a do školy

Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání a škol je jednou z forem prostorové mobility a je ovlivňována společensko-ekonomickými změnami. Data o mobilitě obyvatel charakterizují ekonomickou strukturu daného regionu a vypovídají jednak o koncentraci obyvatelstva a jednak o rozmístění pracovních příležitostí a škol.

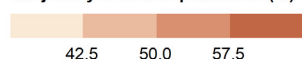
5.1 Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání

Otázku na vyjíždku do zaměstnání vyplňovali všichni zaměstnaní a také pracující žáci a studenti. Z tohoto důvodu nejsou data plně srovnatelná s předchozími cenzy. Vyjíždka zahrnuje všechny osoby, které uvedly pracoviště v obci obvyklého pobytu, ať už přímo na adrese obvyklého pobytu nebo na jiné adrese v rámci obce a na pracující, kteří z obce obvyklého pobytu vyjíždějí. Ty můžeme rozdělit na osoby vyjíždějící do jiné obce okresu, do jiného okresu kraje, do jiného kraje, do zahraničí a na osoby bez stálého pracoviště. U necelých 3 % zaměstnaných se však adresu pracoviště zjistit nepodařilo. Do struktury vyjíždky jsou tedy zahrnuty pouze osoby se zjištěným místem pracoviště.

V době Sčítání 2021 žilo v Jihočeském kraji **304 934 zaměstnaných** (včetně pracujících žáků a studentů), u nichž bylo zjištěno místo pracoviště. Z nich 22,2 % pracovalo na adrese svého obvyklého pobytu a dalších 24,2 % zaměstnaných mělo pracoviště v obci, kde obvykle bydleli (73 895 osob). Bez stálého místa pracoviště byla necelá desetina Jihočechů, jednalo se zejména o pracovníky, kteří neměli stálé místo nástupu do práce, případně ho často měnili. Přibližně 3 % zaměstnaných uvedla, že pracují v zahraničí.

Ktg 5.1 Zaměstnaní podle místa pracoviště v okresech a krajích

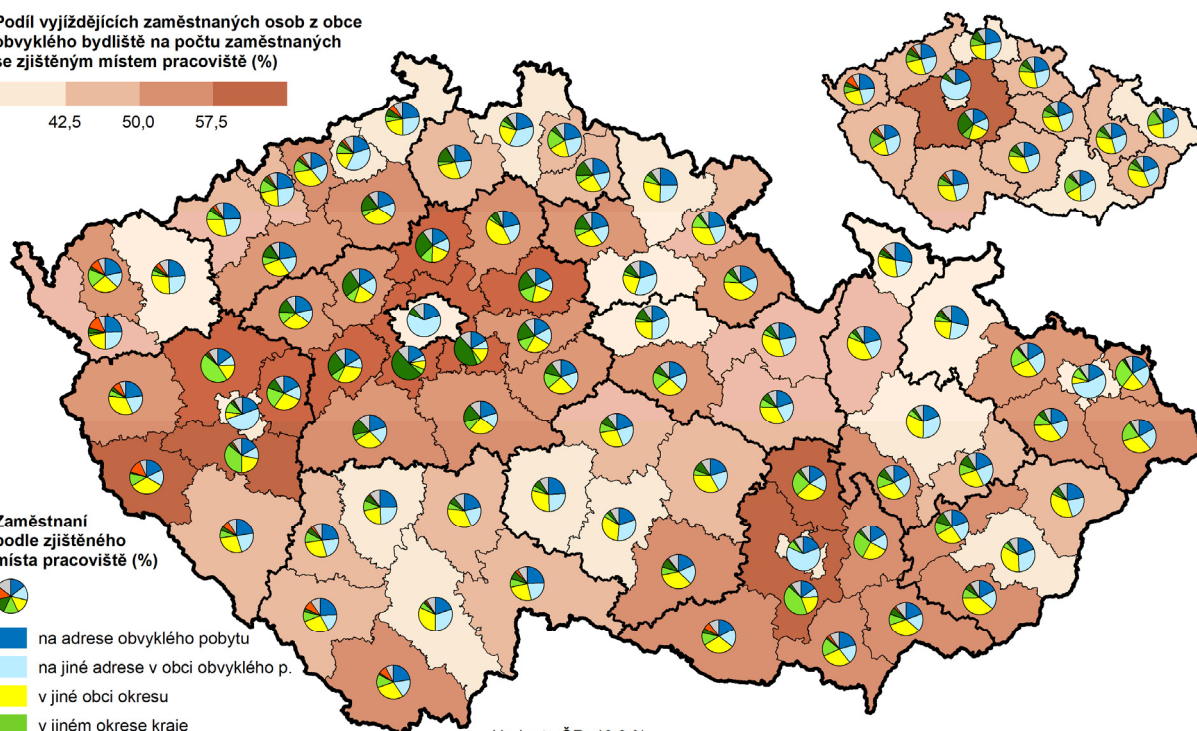
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce obvyklého bydliště na počtu zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště (%)

Zaměstnaní podle zjištěného místa pracoviště (%)

- na adrese obvyklého pobytu
- na jiné adrese v obci obvyklého p.
- v jiné obci okresu
- v jiném okrese kraje
- v jiném kraji
- v zahraničí
- bez stálého pracoviště

Hodnota ČR: 40,9 %

Minimální hodnota:
okres – Brno-město (9,5 %)
kraj – Hl. m. Praha (6,8 %)

Maximální hodnota:
okres – Plzeň-sever (66,4 %)
kraj – Středočeský (58,1 %)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

Celkem **134 403 osob** uvedlo, že do místa pracoviště vyjíždí **mimo obec svého obvyklého pobytu**. Z nich téměř dvě třetiny uvedly pracoviště v jiné obci v rámci okresu, 18 % pracovalo v jiném okrese kraje a necelá desetina v jiném kraji. Mimo území republiky jezdilo za prací necelých 7 % zaměstnaných vyjíždějících mimo svou domovskou obec.

Podle očekávání převažovala **vyjíždka do zaměstnání mimo republiku** z vyjíždějících mimo obec obvyklého pobytu v okresech Prachatice (17,9 %) a Český Krumlov (15,4 %). Jedná se o příhraniční okresy, kde je méně pracovních příležitostí.

Při podrobnějším pohledu byla vyjíždka mimo území republiky častěji uváděna v příhraničních správních obvodech. Nejrozšířenější byla na Vimpersku (19,8 %) a Kaplicku (18,0 %), výrazně zastoupena byla také ve správních obvodech ORP Prachatice (16,9 %) a Český Krumlov (14,0 %). Průměr celého kraje, který činil 6,9 %, překročily ještě další čtyři správní obvody (Dačice, Třeboň, Trhové Sviny a Strakonice).

Tab. 5.1.1 Dojíždka do zaměstnání podle typu a okresů

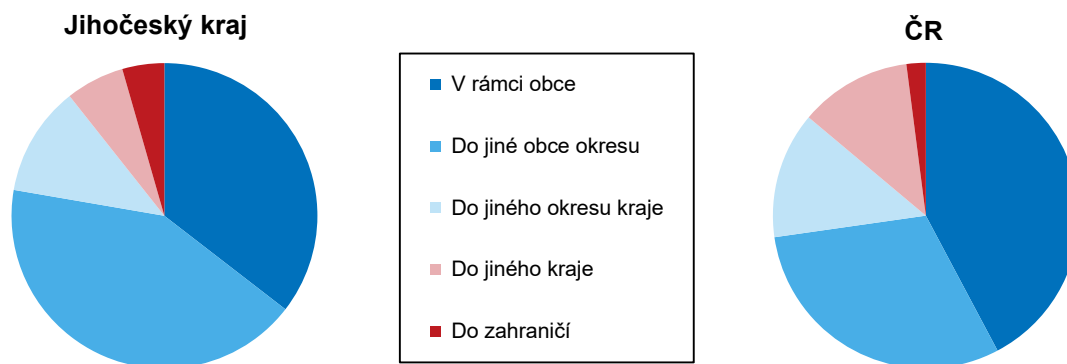
Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom				Dojíždějící do obce	v tom		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Jihočeský kraj	134 403	88 006	24 216	12 926	9 255	120 049	88 006	24 216	7 827
České Budějovice	40 315	30 874	5 609	1 868	1 964	42 953	30 874	10 768	1 311
Český Krumlov	14 385	8 120	3 642	410	2 213	11 187	8 120	2 821	246
Jindřichův Hradec	17 932	10 347	3 261	3 084	1 240	13 873	10 347	1 464	2 062
Písek	13 159	7 217	3 315	2 162	465	10 069	7 217	2 224	628
Prachatice	11 375	6 323	2 360	661	2 031	8 100	6 323	1 426	351
Strakonice	14 897	8 945	3 281	1 773	898	13 170	8 945	2 639	1 586
Tábor	22 340	16 180	2 748	2 968	444	20 697	16 180	2 874	1 643

Nejvíce pracujících dojíždělo do obcí v okrese České Budějovice (35% podíl na dojíždějících celého kraje). Nejmenší dojíždku zaznamenaly obce okresu Prachatice (7,2 %). Nejčastěji dojížděli pracující z jiné obce okresu. Z jiného okresu dojíždělo nejvíce lidí do obcí na Českokrumlovsku (25,2 %) a Českobudějovicku (25,1 %) a bydliště v jiném kraji mělo nejvíce pracujících v obcích okresů Jindřichův Hradec (14,9 %) a Strakonice (12,0 %).

V porovnání **struktury vyjíždky mimo adresu obvyklého pobytu** v Jihočeském kraji a ČR jsou patrné poměrně výrazné rozdíly. Zatímco v průměru celé republiky pracovalo v obci svého pobytu více než 42 % zaměstnaných, v kraji jich bylo pouze 35 %. To souvisí zřejmě s rozdrobenou sídelní strukturou kraje a velkým počtem malých obcí, kde je menší možnost uplatnění na trhu práce.

Graf 5.1.1 Struktura vyjíždky do zaměstnání podle typu

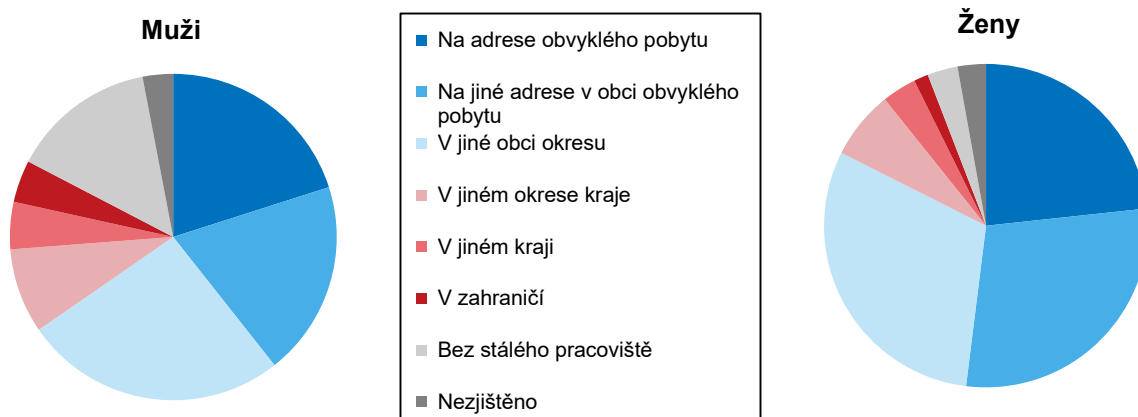
(ze zjištěných hodnot)

Opačná situace byla u skupiny vyjíždějících do jiné obce okresu. Na jihu Čech podíl této skupiny přesáhl 42 %, zatímco v rámci ČR to bylo o 12 procentních bodů (p. b.) méně. Jihočeši oproti průměru celé republiky méně často vyjížděli do jiného okresu nebo kraje, naopak podíl zaměstnaných, kteří uvedli místo pracoviště v zahraničí byl oproti ČR více než dvojnásobný.

Rozdíly ve struktuře vyjíždějících za prací byly patrné také **mezi pohlavími**. Zatímco téměř 60 % žen pracovalo v obci obvyklého pobytu, případně v jiné obci okresu, u mužů tato skupina čítala jen 45 %. Podíl mužů byl výrazně vyšší v kategorii bez stálého pracoviště, když podíl žen překonal téměř pětikrát. Také do zahraničí za prací vyjíždělo třikrát více mužů než žen.

Graf 5.1.2 Zaměstnaní s obvyklým pobytem v Jihočeském kraji podle místa pracoviště a pohlaví

V porovnání **vyjíždějících podle okresů a pohlaví** napříč krajem převažovali muži, nejvíce jich vyjíždělo z obcí okresu Prachatice (57,6 %), nejméně z obcí okresu Tábor (54,6 %). Většina vyjíždějících cestovala do zaměstnání denně (5x týdně a častěji) a mezi okresy výrazné rozdíly nebyly.

Tab. 5.1.2 Základní ukazatele dojížděky do zaměstnání podle okresů

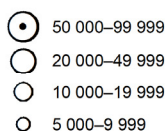
Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce				Dojíždějící v rámci obce	Pracující na adrese obvyklého pobytu
	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji		
		muži	ženy			muži	ženy			
Jihočeský kraj	134 403	74 654	59 749	98 532	120 049	64 488	55 561	92 336	73 895	67 611
České Budějovice	40 315	22 141	18 174	29 652	42 953	23 166	19 787	32 016	30 001	20 062
Český Krumlov	14 385	8 060	6 325	10 512	11 187	6 060	5 127	8 494	5 074	6 349
Jindřichův Hradec	17 932	10 107	7 825	13 200	13 873	7 356	6 517	11 018	9 068	9 788
Písek	13 159	7 328	5 831	9 240	10 069	5 143	4 926	7 845	8 107	8 072
Prachatice	11 375	6 550	4 825	8 305	8 100	4 105	3 995	6 138	4 128	5 708
Strakonice	14 897	8 275	6 622	11 282	13 170	7 211	5 959	10 613	7 026	7 740
Tábor	22 340	12 193	10 147	16 341	20 697	11 447	9 250	16 212	10 491	9 892

Podobná čísla vykazovaly i počty **dojíždějících do obcí daného okresu**. Také převažovali muži, i když ne tak výrazně a např. u obcí okresu Prachatice byl poměr téměř vyrovnaný (muži 50,7 %, ženy 49,3 %). Co se frekvence týče, počty osob denně dojíždějících do zaměstnání do obcí daného okresu převažovaly a na celkové dojížděce se podílely nepatrně více než u vyjíždějících. Největší podíl denně dojíždějících uvedl okres Strakonice (80,6 %). V rámci kraje vykázalo 67,5 tis. zaměstnaných, že pracovali na adrese svého obvyklého pobytu, nejvíce takových lidí bylo v okrese České Budějovice.

Zaměříme-li se podrobněji na skupinu **zaměstnaných osob vyjíždějících z obce obvyklého pobytu**, zjistíme, že pouze v okrese Český Krumlov jejich podíl na zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště přesáhl polovinu (51,3 %), naopak v okrese Písek a České Budějovice vyjíždělo ze své obce za prací pouze nepatrně více než 40 % zaměstnaných.

Ktg. 5.2 Vyjíždka do zaměstnání v obcích a SO ORP Jihočeského kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

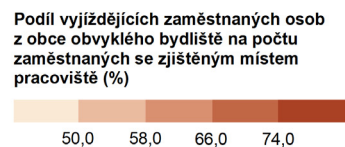
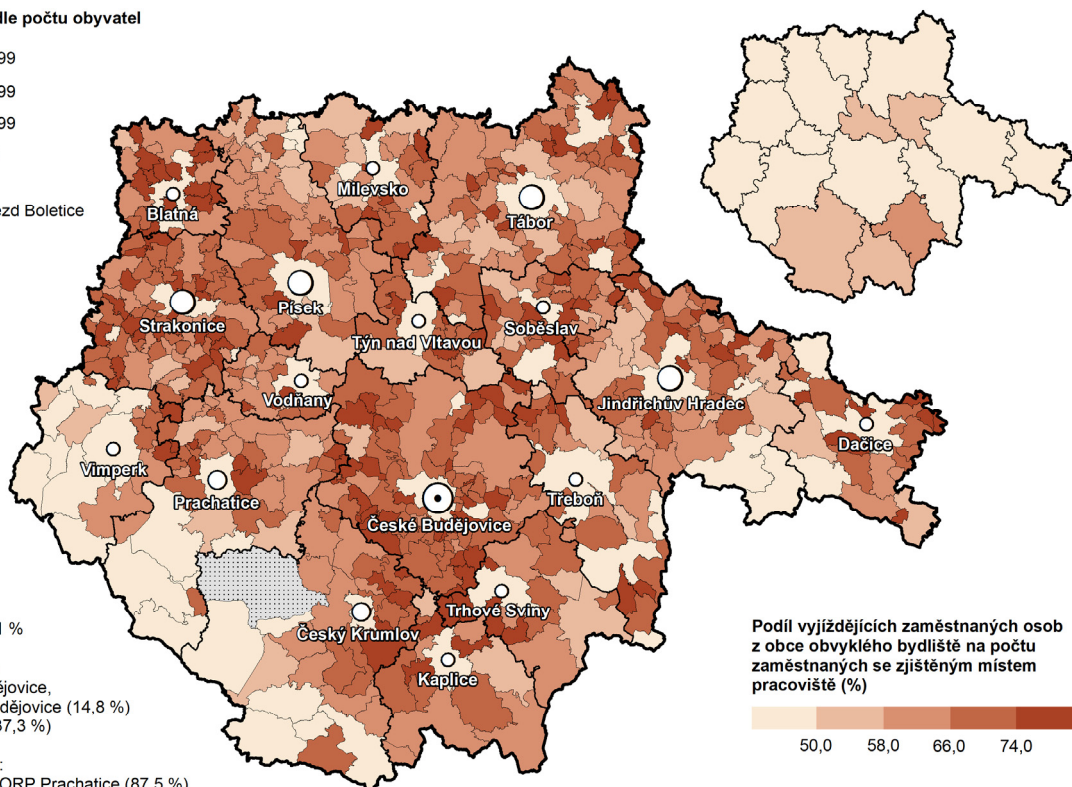

Vojenský újezd Boletice

Hodnota kraje: 44,1 %

Minimální hodnota:
obec – České Budějovice,
SO ORP České Budějovice (14,8 %)
SO ORP – Písek (37,3 %)

Maximální hodnota:
obec – Zábřeh, SO ORP Prachatice (87,5 %)
SO ORP – Trhové Sviny (58,8 %)

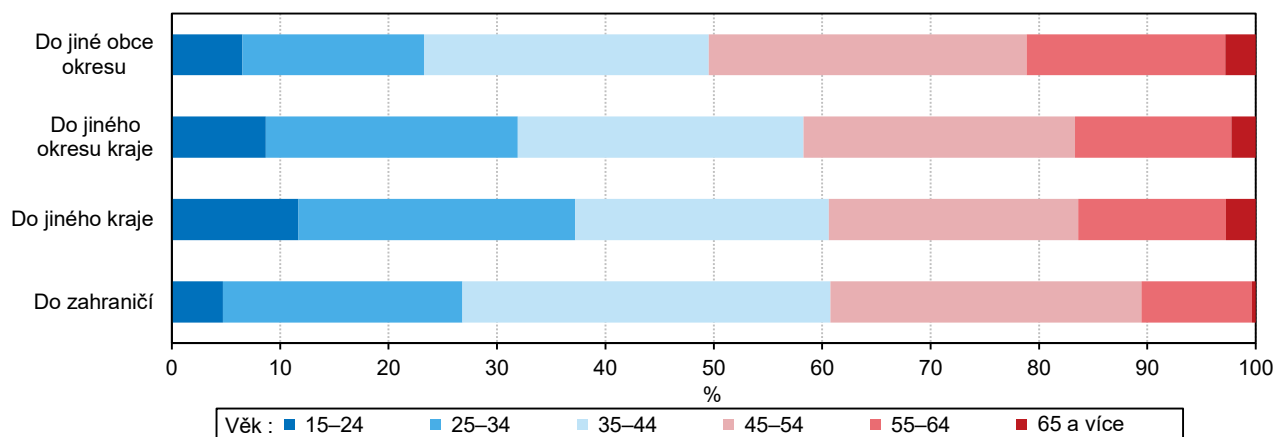
Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

Pohled na jednotlivé správní obvody víceméně potvrzuje výše uvedenou skutečnost. Přesto poněkud překvapivě největší podíl zaměstnaných vyjíždějících za práci z obce obvyklého pobytu byl na území správního obvodu ORP Trhové Sviny (58,8 %). Na druhém místě pomyslného žebříčku se umístil SO ORP Kaplice (53,6 %). Nadpoloviční podíl této skupiny uvedly ještě správní obvody Týn nad Vltavou, Soběslav a Český Krumlov. Naopak nejméně pracujících vyjíždělo za práci ze své domovské obce na Českobudějovicku (37,6 %) a Písecku (37,3 %).

Do zaměstnání mimo svou domovskou obec nejčastěji vyjížděli pracující Jihočeši ve věku 45 až 54 let (27,9 %) a 35 až 44 let (26,1 %). Nejméně cestovaly za prací osoby ve věku 65 a více let (2,5 %) a zaměstnaní ve věku 15 až 24 let (7,3 %). Věková struktura vyjíždějících do zaměstnání v jednotlivých okresech kraje kopírovala situaci v kraji a odchylky byly jen nepatrné.

Graf 5.1.3 Vyjíždějící z obce do zaměstnání podle věku a typu vyjížd'ky

(ze zjištěných hodnot)

Nejčastěji vyjížděli obyvatelé kraje ze své obce za prací v oblasti průmyslu (35,6 %), nejméně se na vyjížděče podílely osoby zaměstnané v zemědělství, lesnictví a rybnářství (4,9 %). Také **odvětvová struktura vyjíždějících** z obcí jednotlivých okresů víceméně kopírovala krajské údaje a odchylky mezi podíly v okresech byly minimální.

Tab. 5.1.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle odvětví a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	z toho odvětví						
		zemědělství, lesnictví a rybnářství	průmysl	stavebnictví	velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motor. vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Jihočeský kraj	134 403	6 585	47 893	7 210	13 071	8 401	9 077	11 008
České Budějovice	40 315	1 287	12 944	2 267	4 437	2 625	3 161	3 423
Český Krumlov	14 385	511	5 563	815	1 199	816	789	946
Jindřichův Hradec	17 932	1 219	7 035	838	1 424	1 193	1 057	1 533
Písek	13 159	925	4 204	659	1 437	782	801	1 275
Prachatice	11 375	602	4 472	699	854	733	667	903
Strakonice	14 897	972	5 843	723	1 413	852	1 061	1 217
Tábor	22 340	1 069	7 832	1 209	2 307	1 400	1 541	1 711

Vyjíždějící z domovské obce do zaměstnání je možno také členit **podle nejvyššího dosaženého vzdělání**. Podíly kopírují úroveň vzdělanosti v kraji, jsou ale také ovlivněny nabídkou pracovních míst. Nejčetnější skupinou zaměstnaných, kteří vyjížděli za prací z obce obvyklého pobytu, byly osoby se středním vzděláním ukončeným maturitou (38,4 %). V těsném závěsu za nimi byly osoby se středním vzděláním včetně vyučených, kterých byla třetina. Za prací mimo obec také vyjížděla více než pětina vysokoškolsky vzdělaných pracujících (21, %). Nejmenší skupinu tvořily osoby se základním vzděláním a bez vzdělání, těch bylo 4,2 %.

Tab. 5.1.4 Dojížděka do zaměstnání podle nejvyššího dosaženého vzdělání a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší dosažené vzdělání				celkem	z toho nejvyšší dosažené vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední včetně vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské		základní a bez vzdělání	střední včetně vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské
Jihočeský kraj	134 403	5 701	44 736	51 573	28 653	120 049	5 139	39 637	46 493	25 099
České Budějovice	40 315	1 404	11 359	15 420	11 101	42 953	1 424	11 708	16 834	11 859
Český Krumlov	14 385	903	5 462	5 207	2 262	11 187	749	4 015	4 004	1 885
Jindřichův Hradec	17 932	881	6 860	6 711	2 981	13 873	658	5 251	5 237	2 325
Písek	13 159	500	4 419	5 165	2 735	10 069	421	3 578	3 995	1 797
Prachatice	11 375	572	4 265	4 206	1 922	8 100	437	2 908	2 989	1 386
Strakonice	14 897	632	5 229	5 806	2 841	13 170	641	4 886	5 061	2 152
Tábor	22 340	809	7 142	9 058	4 811	20 697	809	7 291	8 373	3 695

¹⁾ vč. nástavbového, pomaturitního a konzervatoře

Největší podíl vyjíždějících osob se základním vzděláním či bez vzdělání vykázaly obce okresu Český Krumlov (6,3 %), nejvíce vyučených pracujících vyjíždělo z obcí okresu Jindřichův Hradec (38,3 %). Středoškolsky vzdělané osoby s maturitou vyjížděly za prací nejčastěji z obcí okresu Tábor (40,5 %) a vysokoškolsky vzdělaní pracující nejčastěji vyjížděli z obcí na Českobudějovicku (27,5 %). Velmi podobná situace byla také u dojíždějících do obcí daného okresu. I zde převládaly osoby středoškolsky vzdělané s maturitou (37,8 %), nejméně bylo osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání (4,3 %).

Osoby s místem pracoviště mimo adresu obvyklého pobytu také vyplňovaly **použitý dopravní prostředek**. U téměř 12,6 tis. osob se způsob dopravy nepodařilo zjistit, tyto osoby nejsou do výpočtů zahrnuty.

Nejčastěji (více než ze dvou třetin) lidé pro přesun z bydliště do místa pracoviště využívali automobil (ať už jako řidič nebo jako spolujezdec). Druhým nejoblíbenějším způsobem byla chůze (12,0 %) a třetím nejrozšířenějším dopravním prostředkem byla městská hromadná doprava (MHD), kterou využívalo 6,5 % pracujících.

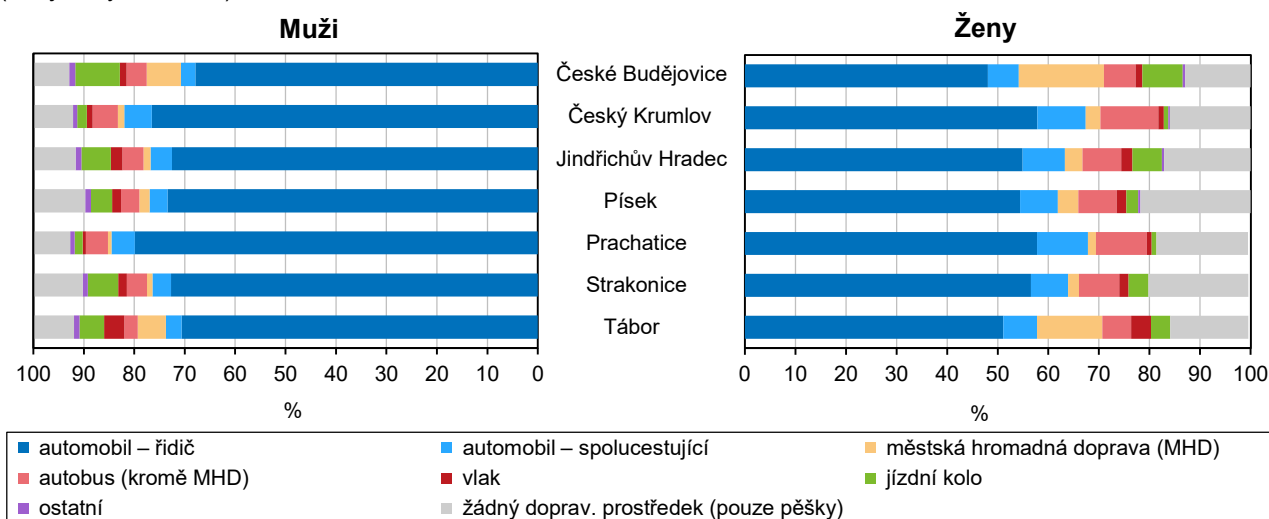
Tab. 5.1.5 Vyjíždějící do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom hlavní dopravní prostředek							nezjištěno
		automobil (řidič i spolucestující)	městská hromadná doprava (MHD)	autobus (kromě MHD)	vlak	jízdní kolo	ostatní dopravní prostředky	žádný dopravní prostředek (pouze pěšky)	
Jihočeský kraj	208 298	132 818	12 686	10 929	3 719	10 554	1 480	23 523	12 589
České Budějovice	70 316	41 319	7 762	3 367	864	5 566	545	6 600	4 293
Český Krumlov	19 459	13 486	372	1 436	201	257	102	2 099	1 506
Jindřichův Hradec	27 000	17 947	609	1 488	575	1 488	196	3 203	1 494
Písek	21 266	13 961	597	1 113	370	666	158	3 180	1 221
Prachatice	15 503	11 098	164	1 019	110	191	100	1 795	1 026
Strakonice	21 923	14 499	334	1 212	364	1 035	151	3 000	1 328
Tábor	32 831	20 508	2 848	1 294	1 235	1 351	228	3 646	1 721

Při porovnání okresů už byly patrné větší rozdíly. Autemobilem nejčastěji jezdili do zaměstnání lidé na Českokrumlovsku (75,1 %) a pěšky chodilo nejvíce pracujících na Písecku (15,9 %). Využití MHD bylo dle předpokladů nejvyšší v okrese České Budějovice (11,8 %), stejně jako jízdní kolo (8,4 %). Autobus jako svůj hlavní dopravní prostředek do zaměstnání uváděli nejčastěji obyvatelé okresu Český Krumlov (8,0 %), zatímco vlakem jezdili nejčastěji lidé na Táborsku (4,0 %).

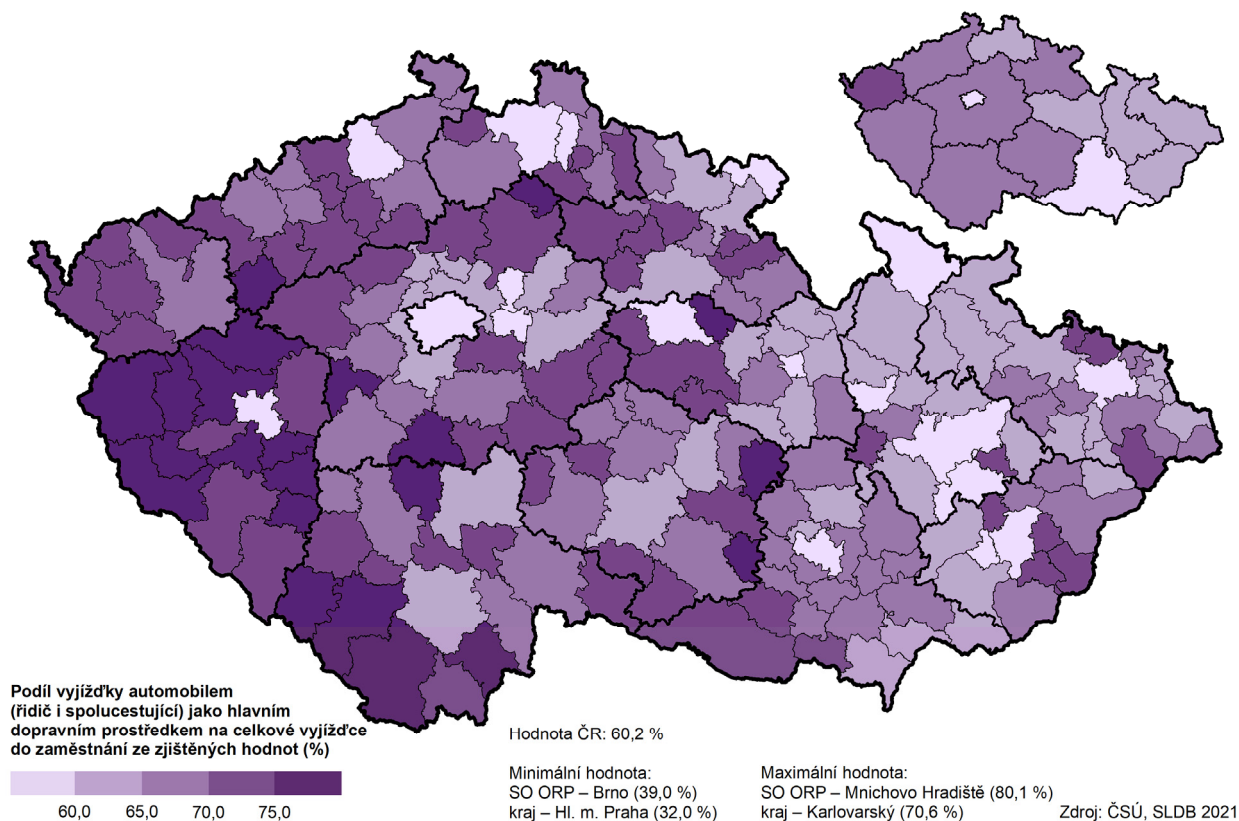
Graf 5.1.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku, okresů a pohlaví

(ze zjištěných hodnot)

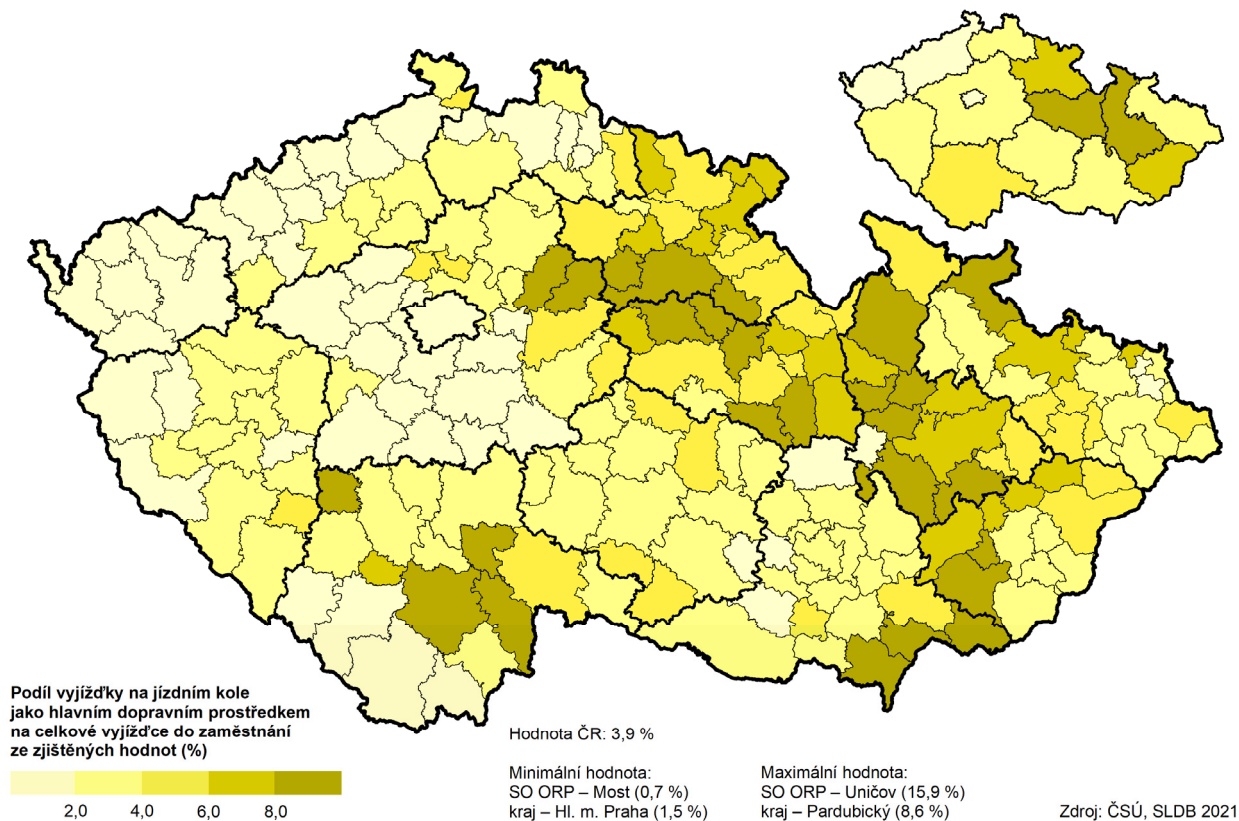

Rozdíly v dopravě do zaměstnání mezi muži a ženami v kraji byly zřejmé zejména u využívání automobilu, který upřednostňovali muži. Jako hlavní dopravní prostředek jej uvedly tři čtvrtiny z nich. U žen to bylo o 15,5 procentních bodů méně. Ženy častěji chodily do zaměstnání pěšky (16,1 %), na rozdíl od mužů, jejichž podíl byl poloviční (8,1 %). Poměrně vysoké zastoupení mezi ženami měly i ty, které jako hlavní dopravní prostředek do zaměstnání využívaly MDH (9,3 %) a autobus (7,4 %), u mužů se podíly u těchto dopravních prostředků pohybovaly kolem 3,8 %.

Ktg 5.3 Vyjíždka do zaměstnání automobilem ve správních obvodech ORP a krajích

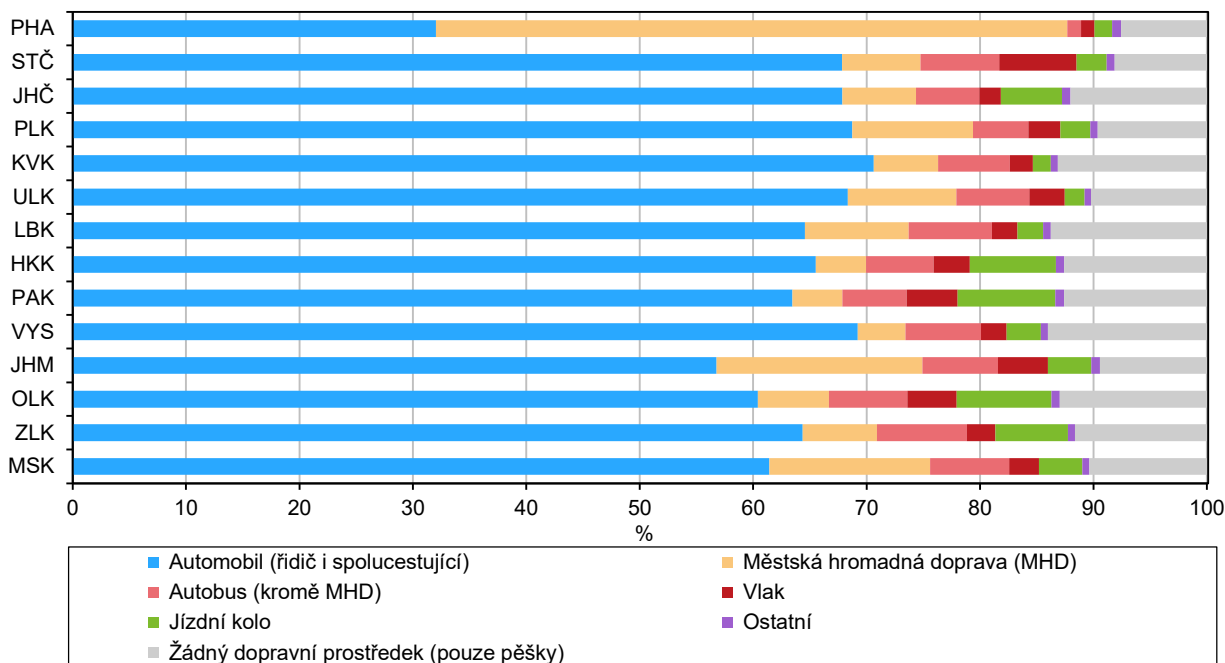
Ktg 5.4 Vyjíždka do zaměstnání na jízdním kole ve správních obvodech ORP a krajích

Při porovnání údajů za Jihočeský kraj a ČR je patrné, že Jihočeši více využívali k cestě do práce automobil, ať už jako řidič nebo jako spolujezdec (+7,7 p. b.), naopak o celých 9 procentních bodů zaostávali za průměrem ČR ve využívání MHD. O něco častěji využívali obyvatelé jižních Čech k dopravě do zaměstnání jízdní kolo (+1,5 p. b.), případně chodili pěšky (+1,6 p. b.).

Graf 5.1.5 Vyjíždějící do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku a krajů

(ze zjištěných hodnot)

V mezikrajském srovnání je zřejmá markantní převaha MHD v hlavním městě Praze, kde ji využívalo téměř 56 % pracujících. Republikový průměr, který činil 15,5 %, překonal ještě Jihomoravský kraj (18,2 %). Automobil byl nejčastějším dopravním prostředkem v Karlovarském kraji (70,6 %), tato hodnota byla vyšší o 10 p. b. než republikový průměr. Pěšky chodili do práce nejvíce lidé v Kraji Vysočina (14,0 %), přičemž průměr za celou ČR byl o 4 p. b. nižší. Autobus ze všech krajů nejčastěji využívali zaměstnaní ve Zlínském kraji (7,9 %), naopak vlakem jezdili do práce nejčastěji Středočeši (6,8 %), když republikový průměr překonali dvakrát. Jízdní kolo bylo nejoblíbenějším dopravním prostředkem v krajích Pardubickém a Olomouckém, kde se podíly pohybovaly kolem 8,5 %, což byl více než dvojnásobek průměru za celou ČR.

5.2 Vyjížd'ka a dojížd'ka do školy

Data o vyjíždce a dojíždce jsou k dispozici pouze za nepracující žáky a studenty, u nichž byla zjišťována adresa školy. Pracující žáci a studenti uváděli adresu svého zaměstnavatele a do následujících údajů nejsou zahrnuti. Z tohoto důvodu nejsou data plně srovnatelná s předchozími sčítáními. Celkem bylo v Jihočeském kraji **88 670 nepracujících žáků a studentů**. Podobně jako u vyjíždky pracujících uváděli žáci a studenti adresu školy, kterou pravidelně navštěvovali. U 1,7 % z nich se adresu školy zjistit nepodařilo, v další části kapitoly tak nejsou zahrnuti, stejně jako osoby s výukou v místě svého obvyklého pobytu, kterých bylo 0,1 %.

V Jihočeském kraji se v době sčítání za nepracující žáky a studenty označilo a zároveň uvedlo, že vyjíždějí mimo místo svého obvyklého pobytu, celkem 87 061 osob. Více než polovina žáků a studentů navštěvovala školu v obci svého obvyklého pobytu (52,7 %) a do jiné obce okresu jich vyjíždělo 29,0 %. Školu v jiném okrese mělo 11,3 % žáků a studentů a v jiném kraji navštěvovalo školu 6,6 % osob. Pouze 0,5 % dotázaných uvedlo, že studuje v zahraničí.

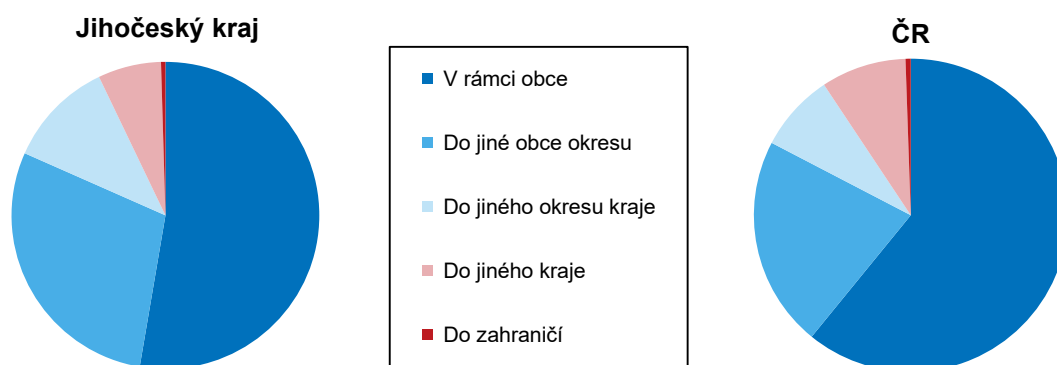
Tab. 5.2.1 Dojíždka do školy podle typu a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce	v tom				Dojíždějící do obce	v tom		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Jihočeský kraj	41 212	25 224	9 814	5 781	393	39 422	25 224	9 814	4 384
České Budějovice	11 663	8 772	1 405	1 320	166	15 892	8 772	5 225	1 895
Český Krumlov	4 220	2 197	1 629	342	52	2 883	2 197	634	52
Jindřichův Hradec	5 902	3 223	1 395	1 234	50	4 469	3 223	552	694
Písek	4 321	2 294	1 266	725	36	3 505	2 294	920	291
Prachatice	3 494	1 429	1 650	393	22	1 882	1 429	354	99
Strakonice	5 025	2 876	1 354	776	19	4 597	2 876	1 161	560
Tábor	6 587	4 433	1 115	991	48	6 194	4 433	968	793

Nejvíce žáků a studentů dojíždělo do obcí v okrese České Budějovice (40% podíl na dojíždějících celého kraje). Nejmenší dojíždku zaznamenaly obce okresu Prachatice (4,8 %). Do obcí Jihočeského kraje nejčastěji dojížděli žáci a studenti z jiné obce okresu. Z jiného okresu dojíždělo nejvíce osob do obcí na Českobudějovicku (32,9 %) a bydliště v jiném kraji mělo nejvíce žáků a studentů v obcích okresů Jindřichův Hradec (15,5 %). Více než 12% podíl této skupiny dojíždějících zaznamenaly také okresy Strakonice a Tábor.

Graf 5.2.1 Struktura vyjíždky do školy podle typu

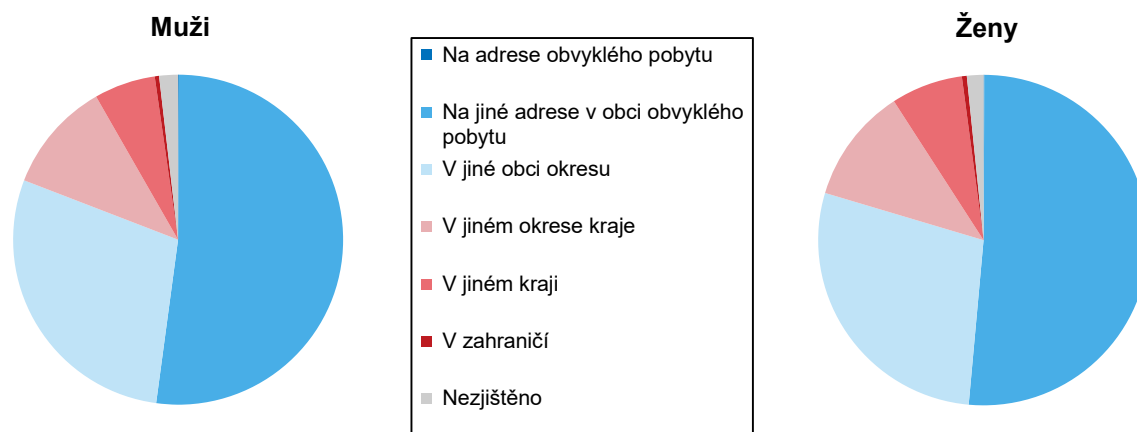
(ze zjištěných hodnot)

V porovnání **struktury vyjíždky žáků a studentů mimo adresu obvyklého pobytu** v Jihočeském kraji a ČR jsou patrné poměrně výrazné rozdíly. Zatímco v průměru celé republiky navštěvovalo školu v obci svého pobytu více než 60 % žáků a studentů, v kraji jich bylo pouze necelých 53 %.

Opačná situace byla u skupiny vyjíždějících do jiné obce okresu. Na jihu Čech podíl této skupiny dosáhl 29,0 %, zatímco v rámci ČR to bylo o 7,2 procentních bodů (p. b.) méně. Jihočeši oproti průměru celé republiky častěji vyjížděli do školy do jiného okresu (+3,2 p. b.), naopak do jiného kraje vyjíždělo žáků a studentů méně než činil průměr ČR (-2,1 p. b.). Podíl vyjíždějících do školy v zahraničí byl nepatrný a v kraji i ČR dosáhl stejné hodnoty (0,5 %).

Rozdíly **podle pohlaví** byly ve struktuře vyjíždějících do školy jen malé. Chlapci/muži častěji využívali školy v rámci obce obvyklého pobytu (+0,7 p. b.) a v jiné obci okresu (+0,6 p. b.). Naopak dívky/ženy více vyjížděly za školními povinnostmi do jiného okresu v rámci kraje (+0,4 p. b.) a do jiného kraje (+1,0 p. b.). Nepatrně více dívek/žen vyjíždělo do školy mimo území České republiky (+0,1 p. b.).

Graf 5.2.2 Žáci a studenti s obvyklým pobytem v Jihočeském kraji podle místa školy a pohlaví

V porovnání **vyjíždějících do školy podle okresů a pohlaví** napříč krajem nepatrně převažovaly dívky/ženy (50,1 %), nejvíce jich vyjíždělo z obcí okresu Jindřichův Hradec (57,6 %), nejméně z obcí okresů České Budějovice a Český Krumlov (shodně 49,4 %). Většina vyjíždějících žáků a studentů cestovala za vzděláním denně (64,7 %). Nejčastěji uvedlo denní vyjížděku 68,5 % studujících z obcí okresu České Budějovice, naopak podíl žáků a studentů z Prachaticka byl v této kategorii o 10 p. b. nižší.

Tab. 5.2.2 Základní ukazatele dojížděky do školy podle okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce				Dojíždějící v rámci obce	Studující na adrese obvyklého pobytu
	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji	celkem	v tom		z toho 5x týdně a častěji		
		muži	ženy			muži	ženy			
Jihočeský kraj	41 212	20 563	20 649	26 670	39 422	19 809	19 613	26 625	45 849	70
České Budějovice	11 663	5 897	5 766	7 984	15 892	7 588	8 304	9 584	15 467	18
Český Krumlov	4 220	2 135	2 085	2 749	2 883	1 525	1 358	2 181	4 190	13
Jindřichův Hradec	5 902	2 859	3 043	3 520	4 469	2 204	2 265	3 201	5 970	13
Písek	4 321	2 150	2 171	2 710	3 505	1 932	1 573	2 572	4 965	9
Prachatice	3 494	1 756	1 738	2 036	1 882	838	1 044	1 345	3 420	1
Strakonice	5 025	2 465	2 560	3 328	4 597	2 442	2 155	3 217	4 645	14
Tábor	6 587	3 301	3 286	4 343	6 194	3 280	2 914	4 525	7 192	2

Podobný trend vykazovaly také počty **dojíždějících do školy do obcí daného okresu**. Zde mírně převažovali muži 50,2 %. Co se frekvence týče, počty osob denně dojíždějících do obcí daného okresu převažovaly a na celkové dojížděce se podílely nepatrně více než u vyjíždějících. Největší podíl denně dojíždějících do školy vykazaly obce okresu Český Krumlov (75,7 %).

Ve **vyjíždějících do školy podle frekvence** byli zahrnuti také žáci a studenti, kteří navštěvovali školu v rámci obce obvyklého pobytu. U více než třetiny žáků se frekvenci vyjížděky zjistit nepodařilo, do výpočtů tedy nejsou zahrnuti.

Jihočeští žáci a studenti ve sčítacích formulářích v převážné většině označili, že do školy dojíždějí denně (84,1 %), a to napříč všemi okresy. Byť rozdíl mezi nejvyšší hodnotou zaznamenanou v okrese České Budějovice. (87,8 %) a nejnižší hodnotou uvedenou na Prachaticku (77,0 %) činil více než 10 p. b. Necelá desetina žáků a studentů vyjížděla do školy 1x až 4x týdně, nepravidelně jezdilo za vzděláním z místa svého obvyklého pobytu 2,7 % osob, 2,5 % žáků a studentů vyjíždělo z jiného místa, než obvykle bydleli a 1,3 % uvedlo, že školu navštěvují pravidelně, ale méně než 1x týdně.

Tab. 5.2.3 Vyjíždějící do školy podle frekvence vyjížděky a okresů

Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom frekvence vyjížděky						nezjištěno
		5x týdně a častěji	1x–4x týdně	pravidelně, ale méně než 1x týdně	nepravidelně	z jiného místa než z obvyklého bydliště		
Jihočeský kraj	87 061	47 349	5 303	743	1 495	1 386	30 785	
České Budějovice	27 130	15 898	1 278	195	411	324	9 024	
Český Krumlov	8 410	4 288	454	70	150	119	3 329	
Jindřichův Hradec	11 872	5 929	978	145	267	226	4 327	
Písek	9 286	4 924	602	82	158	191	3 329	
Prachatice	6 914	3 266	583	100	142	150	2 673	
Strakonice	9 670	5 192	588	68	188	145	3 489	
Tábor	13 779	7 852	820	83	179	231	4 614	

Žáci a studenti s místem vzdělávání mimo adresu obvyklého pobytu také vyplňovali **použitý dopravní prostředek**. U téměř 31,7 tis. osob se způsob dopravy nepodařilo zjistit, tyto osoby nejsou do výpočtů zahrnuty.

Nejčastěji (více než z 30 %) žáci a studenti pro přesun z bydliště do místa školy využívali autobus. Druhým nejčtenějším způsobem byla chůze (24,1 %) a třetím nejrozšířenějším dopravním prostředkem byl automobil (ať už jako řidič nebo jako spolujezdec), který využívalo 22,4 % žáků a studentů.

Tab. 5.2.4 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a okresů

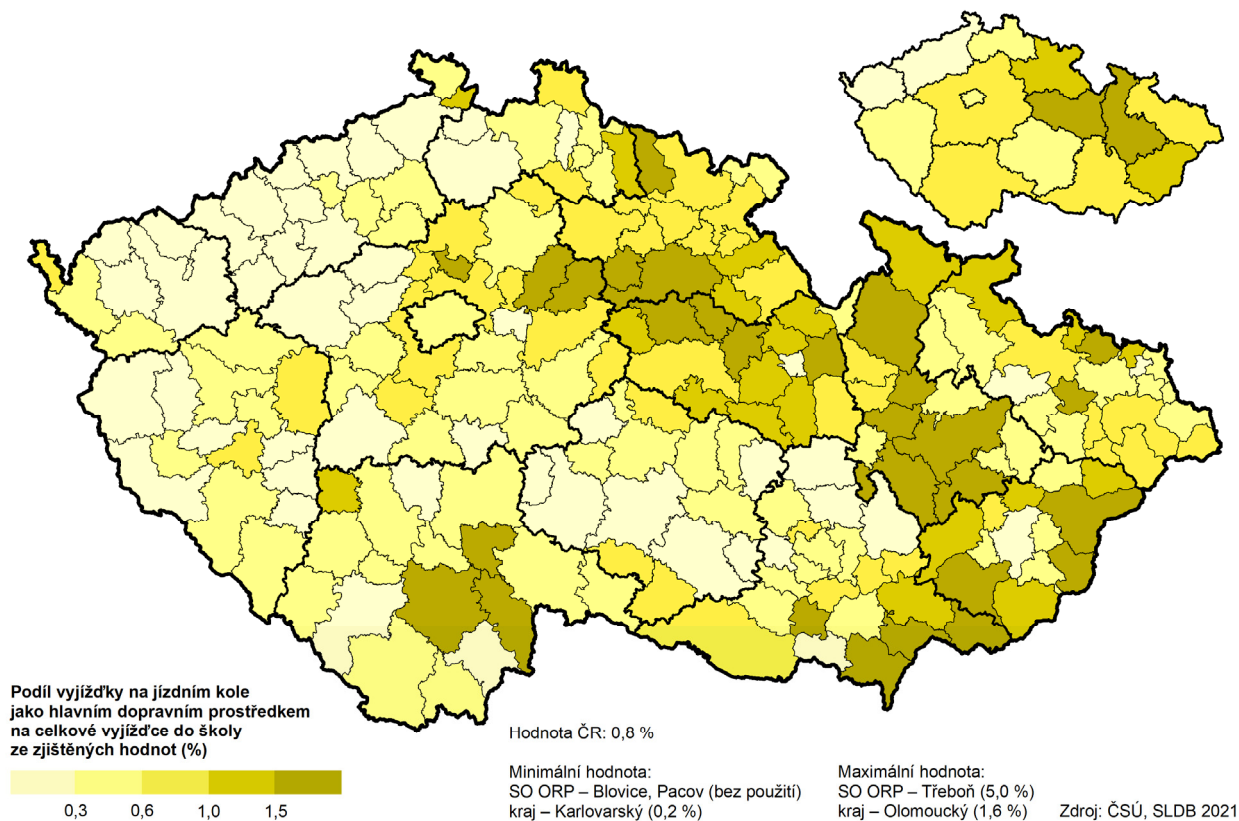
Kraj, okresy	Vyjíždějící celkem	v tom hlavní dopravní prostředek							nezjištěno
		automobil (řidič i spolucestující)	městská hromadná doprava (MHD)	autobus (kromě MHD)	vlak	jízdní kolo	ostatní dopravní prostředky	žádný dopravní prostředek (pouze pěšky)	
Jihočeský kraj	87 061	12 623	7 040	17 324	5 091	513	240	13 577	30 653
České Budějovice	27 130	3 824	4 095	4 210	1 052	239	106	4 640	8 964
Český Krumlov	8 410	1 167	271	2 165	359	20	14	1 106	3 308
Jindřichův Hradec	11 872	1 636	422	2 985	839	114	23	1 534	4 319
Písek	9 286	1 479	351	1 805	594	27	25	1 675	3 330
Prachatice	6 914	997	154	1 766	337	15	6	960	2 679
Strakonice	9 670	1 638	292	2 203	607	35	19	1 414	3 462
Tábor	13 779	1 882	1 455	2 190	1 303	63	47	2 248	4 591

Při porovnání okresů už jsou patrné větší rozdíly. Autobusem nejčastěji jezdili do školy žáci a studenti na Českokrumlovsku (42,4 %), když jejich podíl překonal krajský údaj o téměř 11 p. b. Pěšky chodilo nejvíce žáků a studentů v okrese Písek (28,1 %). Využití MHD k dopravě do školy bylo dle předpokladů nejvyšší v okrese České Budějovice (22,5 %), když krajský průměr byl o 10 p. b. nižší. Podíl žáků a studentů využívajících automobil byl nejvyšší na Strakonicku 26,4 %. Vlakem jezdili nejčastěji lidé na Tábořsku (14,2 %), přičemž krajský průměr překonali o více než 5 p. b. Jízdní kolo k dopravě do školy nejčastěji využívali obyvatelé okresu Jindřichův Hradec, přičemž tento způsob dopravy byl mezi správními obvody v rámci celé ČR v SO ORP Třeboň vůbec nejčastější. Dosáhl hodnoty 5,0 % a krajský průměr překonal pětikrát.

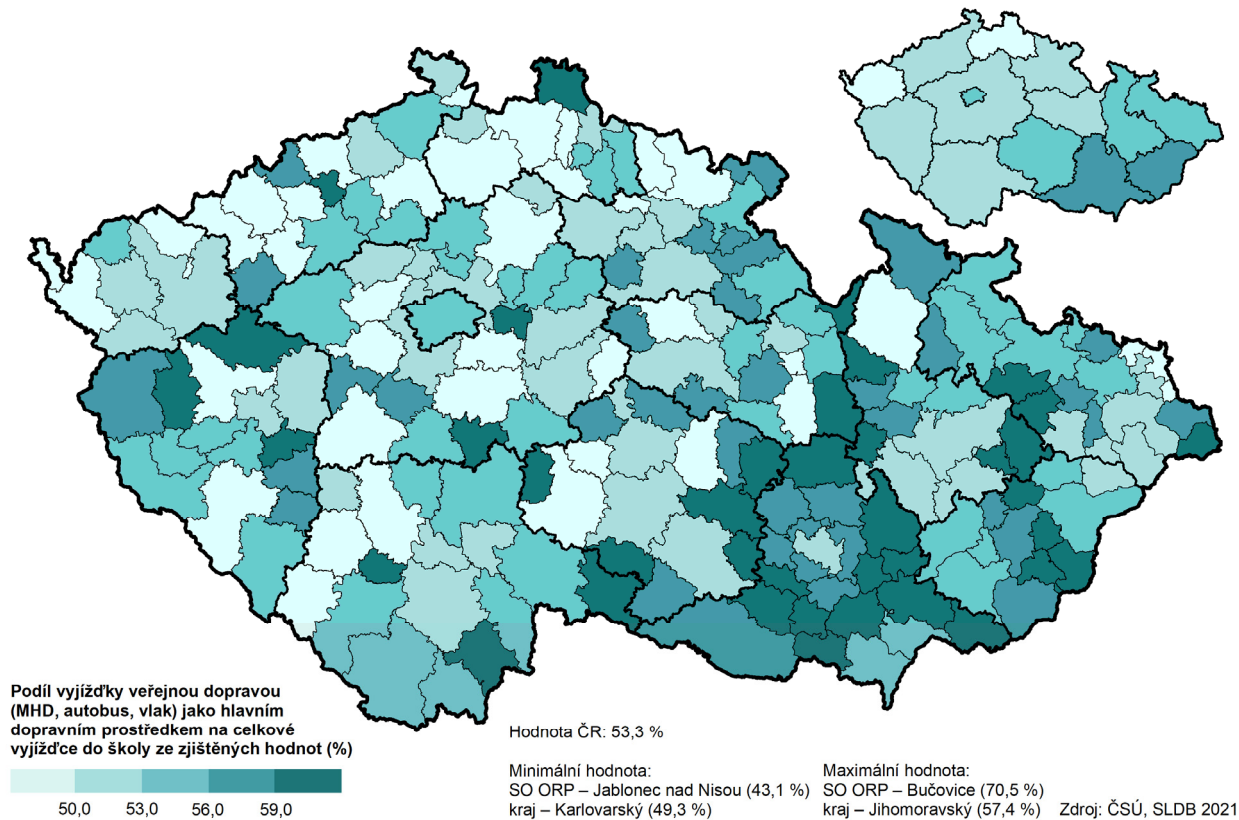
Rozdíly v dopravě do školy mezi chlapci/muži a dívkami/ženami v kraji byly nepatrné, u žáků a studentů převažovalo využití automobilu (+1,3 p. b.) a jízdního kola (+0,6 p. b.). Žákyně a studentky zase spíše upřednostňovaly MHD (+1,1 p. b.) a autobus (+1,0 p. b.). Dívky/ženy také nepatrně častěji chodily do školy pěšky (+0,4 p. b.).

Ktg 5.5 Vyjíždka do školy na jízdním kole ve správních obvodech ORP a krajích

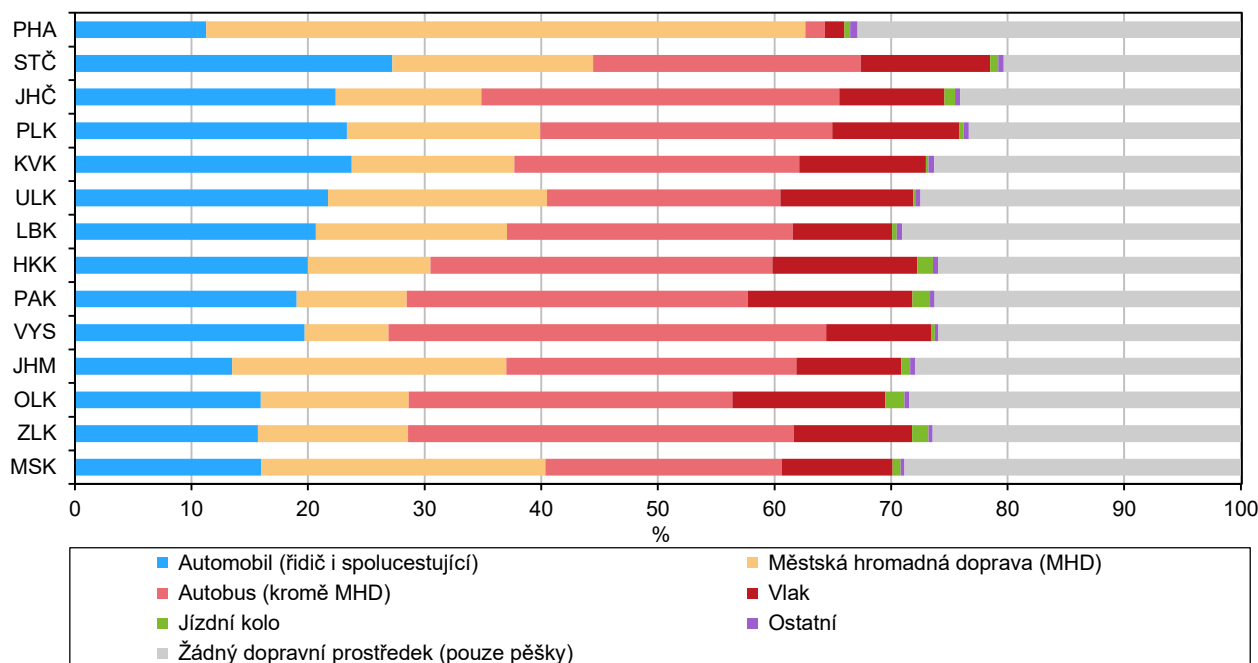
Ktg 5.6 Vyjíždka do školy veřejnou dopravou ve správních obvodech ORP a krajích

Při porovnání údajů za Jihočeský kraj a ČR je patrné, že jihočeští žáci a studenti více využívali k cestě do práce automobil, ať už jako řidiči nebo jako spolujezdcí (+3,5 p. b.), naopak o více než 8 p. b. zaostávali za průměrem ČR ve využívání MHD. Výrazně častěji jezdili obyvatelé jižních Čech do školy autobusem (+7,6 p. b.) a na jízdním kole (+0,1 p. b.). Pěšky chodili žáci a studenti v kraji méně než činil republikový průměr (-2,6 p. b.).

Graf 5.2.3 Vyjíždějící do školy podle hlavního dopravního prostředku a krajů

(ze zjištěných hodnot)

V mezikrajském srovnání je zřejmá výrazná převaha MHD v Praze, kde ji využívalo více než 51 % žáků a studentů. Republikový průměr zde byl překonán dvaapůlkrát. Automobil byl nejčastějším dopravním prostředkem ve Středočeském kraji (27,2 %), tato hodnota byla vyšší o 8,4 p. b. než údaj za celou ČR. Pěšky chodili do školy nejvíce lidé v Praze (14,0 %), přičemž průměr za celou ČR překonali o 6,2 p. b. Autobus ze všech krajů nejčastěji využívali žáci a studenti v Kraji Vysočina (37,5 %), naopak vlakem jezdili za vzděláním nejčastěji na Pardubicku (14,1 %), když republikový průměr překonali o téměř 5 p. b. Jízdní kolo bylo nejoblíbenějším dopravním prostředkem v Olomouckém kraji (1,6 %), což byl dvojnásobek průměru za celou ČR.

5.3 Úhrnná bilance dojížděky do zaměstnání a do školy

Ve většině krajů ČR bylo celkové saldo dojížděky záporné. Pouze v Praze a v Jihomoravském kraji, kam dojíždělo více osob, než odsud vyjíždělo, byla bilance dojížděky v kladných číslech. Ostatní kraje vykázaly zápornou bilanci celkové dojížděky. Stejná situace byla také u dojížděky do zaměstnání. Kladné saldo dojížděky do školy bylo zjištěno kromě Prahy a Jihomoravského kraje ještě v krajích Olomouckém a Plzeňském.

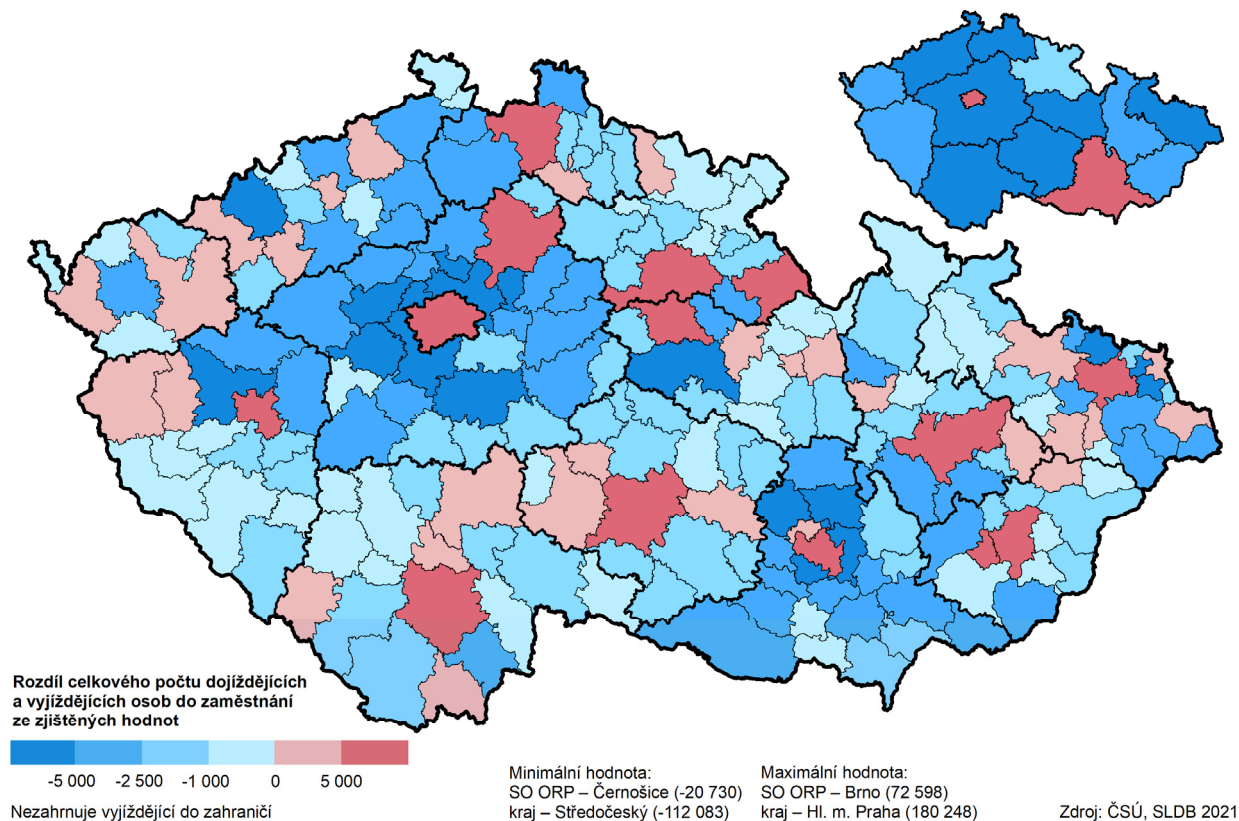
V Jihočeském kraji převažoval počet vyjíždějících osob (175,6 tis.) nad dojíždějícími (159,5 tis.). Celková bilance dojížděky tedy byla záporná (-16,1 tis. osob). Více než tři čtvrtiny všech **dojíždějících** v kraji byli pracující, zbylých téměř 25 % tvořili žáci a studenti. Na dojížděce se z necelých 37 % podílel okres České Budějovice. Nejméně dojíždějících směřovalo do obcí okresu Prachatice (6,3 %). Obdobná byla situace u **vyjíždějících** osob. Téměř 77 % z nich cestovalo za prací, zbylých 23,5 % jezdilo do školských zařízení. Také zde se na objemu krajské vyjížděky nejvíce podílel okres České Budějovice, i když jeho postavení již nebylo tak dominantní (29,6 %). Nejmenší podíl vyjíždějících uvedl okres Prachatice (8,5 %).

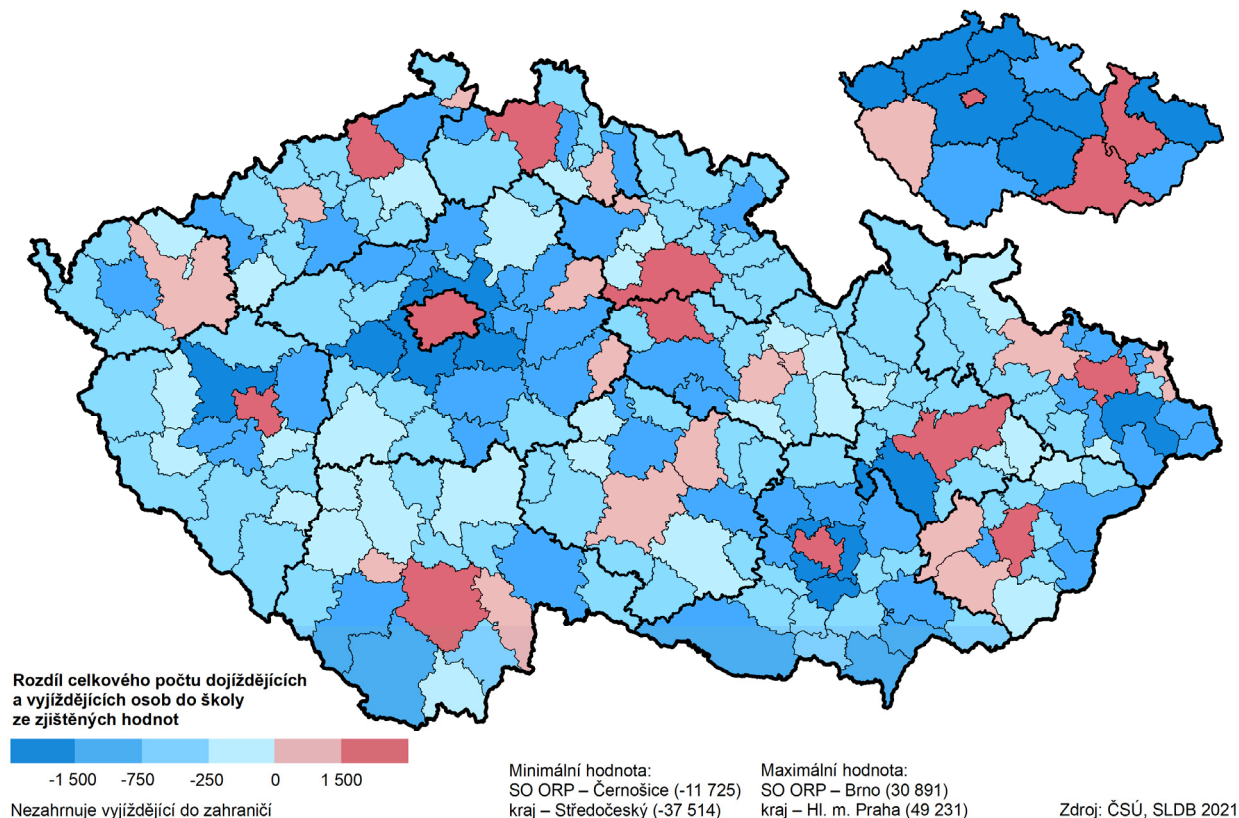
Tab. 5.3.1 Počet dojíždějících/vyjíždějících do/z obce a saldo dojížděky podle SO ORP

Kraj, SO ORP	Dojíždějící do obce			Vyjíždějící z obce			Saldo dojížděky		
	celkem	do zaměstnání	do školy	celkem	do zaměstnání	do školy	celkem	do zaměstnání	do školy
Jihočeský kraj	159 471	120 049	39 422	175 615	134 403	41 212	-16 144	-14 354	-1 790
Blatná	3 539	2 811	728	3 882	2 912	970	-343	-101	-242
České Budějovice	51 400	36 737	14 663	40 812	31 458	9 354	10 588	5 279	5 309
Český Krumlov	8 897	7 098	1 799	12 425	9 429	2 996	-3 528	-2 331	-1 197
Dačice	4 143	3 153	990	4 913	3 610	1 303	-770	-457	-313
Jindřichův Hradec	8 891	6 837	2 054	12 201	9 023	3 178	-3 310	-2 186	-1 124
Kaplice	5 173	4 089	1 084	6 180	4 956	1 224	-1 007	-867	-140
Milevsko	2 818	2 230	588	5 092	3 944	1 148	-2 274	-1 714	-560
Písek	10 756	7 839	2 917	12 388	9 215	3 173	-1 632	-1 376	-256
Prachatice	6 054	4 852	1 202	10 044	7 660	2 384	-3 990	-2 808	-1 182
Soběslav	4 922	3 532	1 390	6 762	5 096	1 666	-1 840	-1 564	-276
Strakonice	11 204	8 268	2 936	12 556	9 387	3 169	-1 352	-1 119	-233
Tábor	21 969	17 165	4 804	22 165	17 244	4 921	-196	-79	-117
Trhové Sviny	2 853	2 092	761	6 787	5 350	1 437	-3 934	-3 258	-676
Třeboň	5 308	3 883	1 425	6 720	5 299	1 421	-1 412	-1 416	4
Týn nad Vltavou	4 592	4 124	468	4 379	3 507	872	213	617	-404
Vimperk	3 928	3 248	680	4 825	3 715	1 110	-897	-467	-430
Vodňany	3 024	2 091	933	3 484	2 598	886	-460	-507	47

Při pohledu na jednotlivé správní obvody kraje dosáhlo kladné saldo dojížděky pouze Českobudějovicko (+10,6 tis. osob), kde jsou zejména díky krajskému městu koncentrovány pracovní příležitosti a také je zde k dispozici velké množství středních a vysokých škol. Druhým SO ORP, kde mírně převážil počet dojíždějících nad vyjíždějícími je Týn nad Vltavou (+213), a to zejména díky pracovním příležitostem v Jaderné elektrárně Temelín.

Ktg 5.7 Saldo vyjížděky a dojížděky do zaměstnání ve správních obvodech ORP a krajích

Ktg 5.8 Saldo vyjížděky a dojížděky do školy ve správních obvodech ORP a krajích

Celkové kladné saldo dojížděky vykázala okresní města v čele s Českými Budějovicemi, přičemž před nejmenší okresní město Prachatice se dokázala vklínit menší sídla s velkou nabídkou pracovních příležitostí (Planá nad Lužnicí, Temelín).

Tab. 5.3.2 Obce s největším počtem dojíždějících, vyjíždějících a saldem dojížděky
(řazeno dle sloupce „do zaměstnání“)

Obec	Dojíždějící do obce		Obec	Vyjíždějící z obce		Obec	Saldo dojížděky	
	do zaměstnání	do školy		do zaměstnání	do školy		do zaměstnání	do školy
České Budějovice	28 877	12 372	České Budějovice	7 224	1 400	České Budějovice	21 653	10 972
Tábor	7 461	2 585	Tábor	4 849	1 041	Strakonice	3 008	899
Strakonice	5 386	1 570	Písek	2 682	759	Tábor	2 612	1 544
Písek	5 257	2 463	Strakonice	2 378	671	Český Krumlov	2 600	860
Jindřichův Hradec	4 469	1 517	Jindřichův Hradec	2 049	662	Písek	2 575	1 704
Český Krumlov	4 211	1 277	Sezimovo Ústí	1 922	438	Včelná	-791	-341
Planá nad Lužnicí	3 179	137	Český Krumlov	1 611	417	Lišov	-802	-66
Temelín	2 564	3	Týn nad Vltavou	1 604	345	Zliv	-816	-64
Prachatice	2 426	800	Hluboká nad Vlt.	1 571	393	Větrní	-913	-213
Kaplice	2 315	504	Prachatice	1 492	408	Srubec	-1 121	-526

Největší záporné saldo dojížděky vykázaly zejména obce v těsné blízkosti krajského města, kde došlo k masivní výstavbě, ale nebyla zde dostatečná občanská vybavenost a možnost zaměstnání, lidé tedy museli dojíždět za prací i do školy mimo obec svého obvyklého pobytu. Na předních příčkách figurovalo také město Větrní, kde byl zejména nedostatek pracovních příležitostí.